

Asia: VN/13615/2019

Lausuntopyyntö valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenneturvallisuusstrategia ja rahoitus

Liikenneturvallisuusstrategian lähtökohtana on ollut se, että linjauksilla ei olisi merkittäviä kustannusvaikutuksia. Liikenneturvallisuustyö edellyttää myös liikennejärjestelmän kehittämistä sekä tie- että katuverkon osalta, joten jatkotyössä tulisi turvallisuustavoitteiden tavoitteellisuutta lisätä myös määrärahojen lisäämisen ja kohdentamisen kautta.

Ajoterveyden varmistaminen

Tieliikenteen ammattikuljettajien ajoterveyden varmistamista tulisi korostaa vielä enemmän, koska tieliikenteessä ei ole varsinaisesti kyseiseen liikennemuotoon koulutettuja tai perehdytettyjä lääkäreitä, toisin kuin rautatie-, vesi- ja ilmailuliikenteessä. Terveystieteiden ammattilaisten osaamista tulisi lisätä liikennelääketieteen osalta ja painottaa sitä tulevaisuudessa heidän koulutuksessaan.

Tiedonkulun parantaminen

Ensisijaisen tärkeää liikenneturvallisuuden kannalta on nopean tiedonkulun varmistaminen ajoterveyden ja sen myötä ajo-oikeuden voimassaolon osalta. Tavanomaisissa hoitokontakteissa lääkärillä tulisi olla oikeus tarkistaa luotettavasti viranomaisrekisteristä potilaan ajo-oikeuden voimassaolo, mutta tiedonkulku pitää varmistaa myös toiseen suuntaan: tavanomaisessa

hoitokontaktissa esille tulevien ajoterveyteen ja ajo-oikeuteen vaikuttavien seikkojen nopea ja automaattinen tiedonkulku lääkäriltä ajokorttiviranomaiselle tulee myös varmistaa.

Ammattiliikenteen osalta liikenneturvallisuuden kannalta erittäin tärkeää olisi myös tiedonkulku ammattikuljettajan kuljetustyönantajalle. Jos ammattikuljettajan ajo-oikeus poistetaan esimerkiksi ajoterveyden tai liikenne rikoksen vuoksi, tieto ajo-oikeuden poistamisesta pitäisi tulla automaattisesti esimerkiksi tulorekisteriä hyödyntäen työnantajalle.

Liikenneosaamisen lisääminen

Perusliikennekäyttäjymisen säännöt ja osaaminen pitää myös jalkauttaa konkreettisilla ja käytännön toimilla mahdollisimman laajasti varhaiskasvatukseen ja kaikille kouluasteille. Tähän konkreettisena toimenpide-ehdotuksena esitämme, että AM-luokan ajokorttikoulutus tulisi sisällyttää ja järjestää valinnaisina opintoina kaikissa yläkouluissa joko julkisena hankintana ilman opiskelijalle aiheutuvia kustannuksia tai opiskelijan maksamana mahdollisimman alhaisella hinnalla ja vastaavasti B-luokan ajokorttikoulutus tulisi sisällyttää ja järjestää valinnaisina opintoina kaikessa toisen asteen koulutuksessa joko julkisena hankintana ilman opiskelijalle aiheutuvia kustannuksia tai opiskelijan maksamana mahdollisimman alhaisella hinnalla.

Asennemuutos liikenteeseen

Liikenne- ja viestintäviraston Vastuullisen kuljetustoiminnan suuntaviivat on yksi hyvä esimerkki vastuullisuusmallista. Henkilö- ja tavarankuljetusyritysten ja liikenteenharjoittajien vastuullisuus turvallisuusasioista laajasti käsittäen tulisi kuitenkin huomioida julkisen sektorin kilpailutusten lisäksi myös julkisen sektorin ulkopuolisten tahojen hankinnoissa tilaajavastuusäännösten kautta. Tämän osalta esitämme tilaajavastuusäännösten muuttamista ja täydentämistä.

Liikenne- ja viestintäviraston nykyisiä Vastuullisen kuljetustoiminnan suuntaviivoja ja vastuullisuusmallia pitäisi täydentää ja kehittää ainakin sosiaalisen vastuun osalta (mm. työnantajan velvollisuuksiin liittyvät asiat), sillä niiden toteutumisella on suuri merkitys myös liikenneturvallisuuden osalta.

Liikennejärjestelmän kehittäminen

Toimenpiteissä tulisi huomioida myös liikenneturvallisuuden parantaminen tie- ja mutta myös katutyömaiden osalta. Esimerkiksi työmaa-aikaisissa liikennejärjestelyissä, merkinnöissä ja

tiedottamisessa on paljon kehitettävää, ja työmaathan ovat jo ”pysyvä normaali”-tilanne liikenneympäristössä.

Automaattinen liikennevalvonta

Turvalliseen liikennejärjestelmään kuuluu kattava, jatkuva ja näkyvä liikennevalvonta. Tämän osalta on tärkeää huomioida oikea tasapaino automaattisen liikennevalvonnan ja fyysisen liikennevalvonnan välillä.

Automaattisen liikennevalvonnan ohella poliisin aktiivisella liikennevalvonnalla on erityistä merkitystä. Automaattinen liikennevalvonta ei ole läheskään yhtä monipuolista ja liikenneturvallisuutta lisäävää kuin oikean poliisin valvonta. Rangaistusseuraamusten ”pelko” on fyysisessä poliisivalvonnassa suurempi kuin automaattisessa liikennevalvonnassa.

Lisäksi on huomioitava, että kaikessa tieliikenteessä pitää valvoa muutakin kuin ainoastaan ylinopeuksia. Ammattiliikenteen osalta poliisin fyysisesti tienpäällä suorittaman valvonnan tarve korostuu esimerkiksi ammattikuljettajien vireystilan (ajo- ja lepoaikojen valvonta), terveysturvallisuuden, ylikuormien, kuorman sidonnan, ajo-oikeuden voimassaolon sekä ajoneuvon ja sen varusteiden kunnan valvonnan suorittamisen vuoksi. Siksi yksi tärkeä keino liikenneturvallisuuden lisäämiseksi olisikin poliisin resurssien turvaaminen fyysisesti liikenteessä suoritettavan valvonnan osalta.

Lainsäädännön kehittäminen

Strategiassa tai toimenpiteissä ei ole esimerkiksi tarkasteltu erikseen ammattikuljettajia ja ammattiliikennettä rangaistuskäytännössä, jolla olisi merkittävä ennaltaehkäisevä vaikutus. Monissa Euroopan valtioissa ammattikuljettajat ja muut kuljettajat on asetettu liikennesäännöksissä laajemminkin eri asemaan ammattikuljettajien korostetumman vastuun ja merkittävän liikenneturvallisuusvaikutuksen sekä laajemman yhteiskunnallisen esimerkillisyyden vuoksi.

Ajokieltoimenettelyyn ja ajoluvan valvontaan liittyvät muutostarpeet ovat tarpeen, sillä ajokiellolla ja sen pituudella sekä sillä, määrätäänkö ajokielto ehdottomana tai ehdollisena, on suuri ennaltaehkäisevä merkitys. Ammattikuljettajien pitäisi nimenomaan olla liikennekäyttäytymisessä esimerkillisessä asemassa muihin liikenteessä oleviin nähden. Ammattikuljettajana työskentely ei voi olla korkean ammatillisen ja liikenneturvallisuuteen liittyvän vastuun vuoksi seuraamusta lieventävä seikka esimerkiksi rattijuopumustilanteessa.

Mäkilä Mika
Linja-autoliitto ry